

Γιατί αλλάζει η εξίσωση στις σχέσεις Ρωσίας-Ουκρανίας-ΕΕ

19/Νοε/2019 11:04

Του **Κώστα Ράπτη**

Η Ρωσία έκανε γνωστό χθες Δευτέρα ότι παρέδωσε στην Ουκρανία (χωρίς τα πυρομαχικά και τα έγγραφά τους) τα τρία πλοία του ουκρανικού πολεμικού ναυτικού που είχε ακινητοποιήσει πέρυσι τον Νοέμβριο, μετά από ναυτικό επεισόδιο στα Στενά του Κερτς. Το πλήρωμα των πλοίων είχε απελευθερωθεί από τον Νοέμβριο, στο πλαίσιο συμφωνίας ανταλλαγής κρατουμένων μεταξύ της Ρωσίας και της Ουκρανίας.

Οι δύο πλευρές εμμένουν στις απόψεις τους σχετικά με το επεισόδιο του Νοεμβρίου – με την Μόσχα να καταγγέλλει παραβίαση της θαλάσσιας δικαιοδοσίας της και το Κίεβο να προειδοποιεί ότι θα προσφύγει για το θέμα στο Διεθνές Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας (ITLOS).

Δεν είναι βέβαια δίχως σημασία το γεγονός ότι δεν βρίσκεται πλέον στο προσκήνιο ο τέως πρόεδρος της Ουκρανίας Πέτρο Ποροσένκο, του οποίου η ατυχήσασα εκστρατεία επανεκλογής βασίστηκε (παράλληλα με την αναγνώριση αυτοκέφαλης ουκρανικής Εκκλησίας) σε προσπάθειες οικοδόμησης της έντασης, με περιστατικά σαν αυτό των Στενών του Κερτς, το οποίο προς στιγμήν απειλήθηκε να οδηγήσει σε αναβολή των ουκρανικών εκλογών ή σε επιβολή κατάστασης έκτακτης ανάγκης.

Όμως η επιστροφή των τριών ουκρανικών πλοίων αξιολογείται κυρίως σε σχέση με ό,τι σηματοδοτεί για το άμεσο μέλλον. Πρόκειται προφανώς για κίνηση καλής θέλησης η οποία στρώνει το έδαφος για την τετραμερή συνάντηση κορυφής για το ουκρανικό ζήτημα που θα πραγματοποιηθεί στο Παρίσι στις 9 Δεκεμβρίου στο Παρίσι, σε "σύνθεση Νορμανδίας" (Ρωσία, Ουκρανία, Γαλλία, Γερμανία).

Θα είναι η πρώτη φορά που ο νέος πρόεδρος της Ουκρανίας Βολοντίμιρ Ζελένσκι θα έχει την ευκαιρία άμεσης επαφής με τον Βλαντίμιρ Πούτιν – σε μία συγκυρία κατά την οποία οι παράμετροι της ουκρανικής κρίσης δείχνουν να τροποποιούνται σε σημαντικό βαθμό.

Δεν είναι τυχαίο ότι ο (ουκρανικής, ισραηλινής και κυπριακής υπηκοότητας) ολιγάρχης Ίγκορ Κολομόισκι, άλλοτε εργοδότης του Ζελένσκι και φερόμενος ως σθεναρός πολιτικός υποστηρικτής του, έδωσε τον τόνο, σε συνέντευξή του που δημοσιεύθηκε την Τετάρτη στους New York Times.

ΟΚολομόισκι υποστήριξε ότι η Ουκρανία είναι υποχρεωμένη να βελτιώσει τις σχέσεις της με τη Ρωσία, η οποία δεν θα πάψει να είναι γείτονας και πάντως παραμένει πολύ ισχυρότερη. Κατηγόρησε μάλιστα τη Δύση ότι δεν προτίθεται να ενσωματώσει την Ουκρανία, μολονότι η Ουάσιγκτον θα ήταν πολύ πρόθυμη να πολεμήσει τους Ρώσους μέχρι... τον τελευταίο Ουκρανό.

Τοαίμα που έχει χυθεί με τη Ρωσία, πρόσθεσε, θα μπορούσε να ξεχαστεί τελείως μέσα σε πέντε έως δέκα χρόνια, αν ακολουθηθεί η ταχύτερη γνωστή μέθοδος επίλυσης συγκρούσεων: το χρήμα. Η Ρωσία θα ήταν ευτυχής να επενδύσει έως και 100 δισ. δολάρια στην Ουκρανία, αλλά και να την εντάξει σε ένα νέο Σύμφωνο της Βαρσοβίας – την ώρα που η Δύση αναλώνεται σε κενές υποσχέσεις. Και πάντως, η στάθμευση Ρωσικών αρμάτων σε απόσταση αναπνοής από τη Βαρσοβία και την Κρακοβία θα ήταν ένας τρόπος να οχυρωθεί η Ουκρανία απέναντι σε τυχόν εκδικητικές διαθέσεις της Ουάσιγκτον για την ουκρανική ανάμιξη στο σκάνδαλο που απειλεί με καθαίρεση τον Ντόναλντ Τραμπ.

Προφανώς, ο ιδιώτης Κολομόισκι, για τον οποίο η εκπρόσωπος του Ζελένσκι υπενθύμισε ότι δεν εκφράζει την ουκρανική προεδρία, έχει τη δυνατότητα να εκφράζεται με ελευθερία – και με υπερβολές. Όμως αυτά που παρουσιάζει ως "αντικειμενική ανάγνωση της κατεύθυνσης που ακολουθούν τα πράγματα" δεν απέχουν και πολύ από την πραγματικότητα.

Τοκαθεστώς που διαμορφώθηκε (με την βοήθεια της Δύσης) στην Ουκρανία από το 2014, στην βάση του εθνικιστικού παροξυσμού, έχει να παρουσιάσει πενιχρό απολογισμό. Όχι μόνο διότι η Κριμαία προσαρτήθηκε και το Ντονμπάς αποσχίσθηκε, με τραγικό απολογισμό 13.000 νεκρούς, αλλά και διότι η Ουκρανία ήρθε σε σύγκρουση με τον κυριότερο οικονομικό της εταίρο, χωρίς η Δύση να είναι σε θέση να της προσφέρει άλλο αντάλλαγμα, πέρα από την υιοθέτηση ενός προγράμματος του ΔΝΤ.

Προοπτικές χρηματοδότησης δεν είναι δυνατό να προκύψουν από μία Ε.Ε. η οποία με εξαιρετική φειδώ διαχειρίζεται τα του δικού της οίκου – ούτε ενταξιακή προοπτική, όταν ακόμη και η υποψηφιότητα της Βόρειας Μακεδονίας συναντά βέτο.

Τοπιο καταρτισμένο τμήμα του εργατικού δυναμικού καταφεύγει στην... Ρωσία, η παραγωγική βάση αποδυναμώνεται, ο ρόλος της Ουκρανίας ως διαμετακομιστή φυσικού αερίου υποβαθμίζεται από τους ρωσικούς αγωγούς NordStream2 και TurkishStream, η διαφθορά καλπάζει και η χώρα διατηρεί κάποιον ρόλο στους σχεδιασμούς του διεθνούς παράγοντα μόνο υπό την προοπτική εξαγοράς εύφορης αγροτικής γης.

Στις δε ΗΠΑ, το Ukrainegate καθιστά κάθε κίνηση σχετική με την Ουκρανία αντικείμενο εξονυχιστικής εξέτασης και θυελλώδους εσωτερικής πολιτικής αντιπαράθεσης.

Σε αυτά θα πρέπει να προστεθεί η αλλαγή του ρόλου της Γερμανίας και πρωτίστως της Γαλλίας που προχωρούν σε έστω και επιφυλακτικά ανοίγματα προς τη Ρωσία και αναλαμβάνουν στο πλαίσιο της "σύνθεσης Νορμανδίας" την αναθέρμανση των προσπαθειών επίλυσης της ουκρανικής κρίσης.

Η αισιοδοξία δεν περισσεύει, διότι το τι πρέπει να γίνει (συνταγματικές μεταρρυθμίσεις που θα επιτρέπουν την επανενσωμάτωση του Ντονμπάς υπό καθεστώς αυτονομίας) και με ποια χρονική σειρά είναι μεν προ πολλού γνωστό από τη Συμφωνία του Μινσκ και τη "φόρμουλα Στάινμαϊερ" αντιστοίχως, όμως η δυνατότητα του Ζελένσκι να παραγνωρίσει τους ένοπλους ακροδεξιούς και τους ολιγαρχικούς ιδιωτικούς στρατούς που εν πολλοίς ελέγχουν τη χώρα του είναι περιορισμένη.

Όμως το αφήγημα της Ρωσίας για το δέον γενέσθαι στην Ουκρανία (ομοσπονδιοποίηση, προστασία των ρωσόφωνων και γεωπολιτική ουδετερότητα) κερδίζει έδαφος – η δε ευρωπαϊκή διπλωματία υποχρεώνεται να αναμετρηθεί και σε αυτό το πεδίο με την ανάγκη αυτονόμησής της από τις όλο και πιο απρόβλεπτες ΗΠΑ.

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)